

Raasepori, Pohja, Gumnäs-Klockarudden
Luontoselvitys 2013

Silvestris luontoselvitys oy 17.9.2014

Sisältö

1.	Johdanto.....	3
2.	Aineisto	4
3.	Selvitysalue.....	4
4.	Lajien ja luontotyyppien suojelu.....	5
5.	Luontotyypit ja kasvillisuus	6
5.1.	Menetelmät.....	6
5.2.	Tulokset	6
6.	Vesikasvillisuus.....	8
6.1.	Menetelmät.....	8
6.2.	Tulokset	8
6.3.	Johtopäätökset	9
7.	Linnusto	10
7.1.	Menetelmät.....	10
7.2.	Tulokset	10
8.	Viihtämysalue.....	12
8.1.	Menetelmät.....	12
8.2.	Tulokset	12
9.	Lepäkot.....	13
9.1.	Menetelmät.....	13
9.2.	Tulokset	13
9.3.	Epävarmuustekijät.....	15
10.	Muut eläimet.....	16
11.	Osa-alueiden kuvaukset	17
12.	Yhteenveto merkittävimmistä luonnonarvoista	33
13.	Lähteet.....	34

Liitteet:

Liite 1: Lajiluettelot

Liite 2: Pohjanpitäjänlahden luonnonsuojelualue, rauhoitusmääräykset

Kartta 3: Osa-aluejako ja lajiesiintymiä

(kartat 1 ja 2 raportissa)

Kansikuva: Gumnäsin uimarantapoukama Klobbenilta nähtynä. (Kuva (ja muut raportin kuvat): Esko Vuorinen)

Selvityksen laatija:

Silvestris luontoselvitys oy

Heikinkatu 4

10300 Karjaa

gsm 050 538 0386/Esko Vuorinen

esko.vuorinen@silvestris.fi

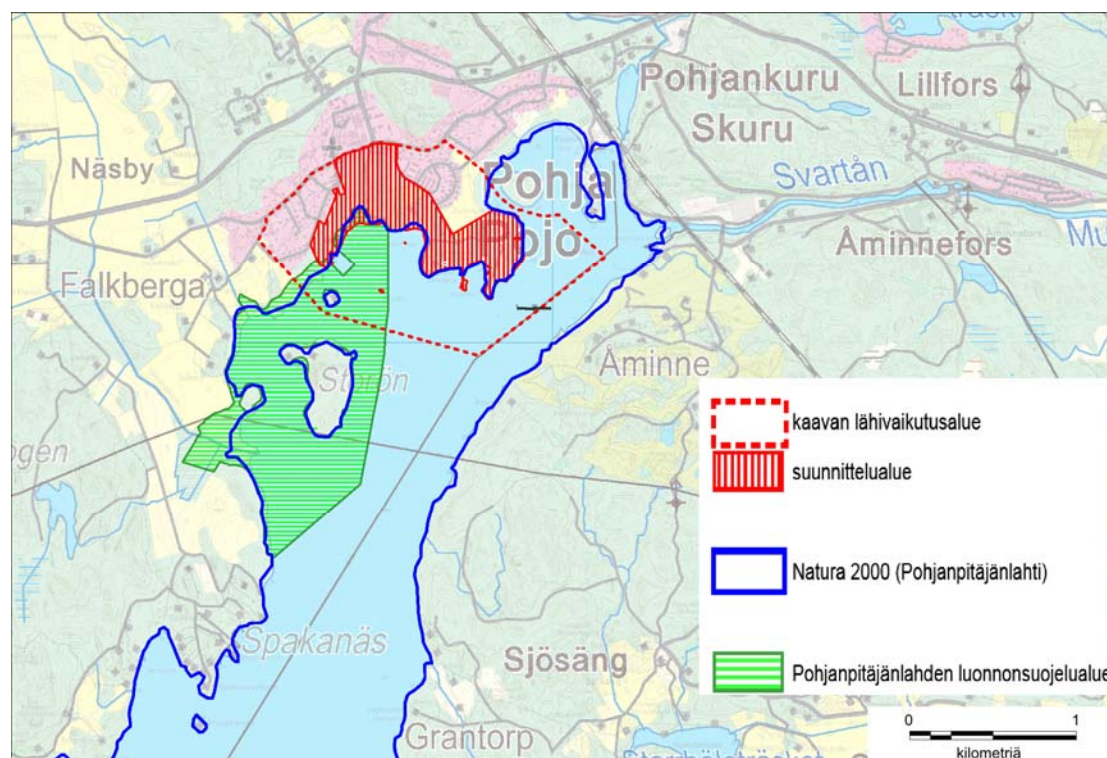
1. Johdanto

Luontoselvityksen kohteena on Raaseporin kaupungissa Pohjan kirkonkylässä sijaitsevan Gumnäs-Klockaruddenin alue, jonka laajuus on lähes 50 hehtaaria. Alueen rajaus ja sijainti on esitetty kartalla 1.

Luontoselvityksen tarkoituksena on tarjota riittävät tiedot alueen kaa-voitusta varten.

Luontoselvitykseen sisältyy luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys, linnustose selvitys, lepakkose selvitys, viitasammakkose selvitys ja vesikasvillise selvitys. Lisäksi selvitysten yhteydessä arvioitiin alueen soveltu- vuutta ja merkitystä muulle eläinlajistolle (mm. saukolle).

Luontoselvitykset on laatinut Silvestris luontoselvitys oy (luontokar- toittajat Esko Vuorinen ja Sami Virta sekä ympäristösuunnittelija Minttu Peuraniemi) Raaseporin kaupungin toimeksiannosta.

Kartta 1. Kaava-alue sijaitsee Pohjan kirkonkylässä, Pohjanpitäjänlahden pohjois- päässä. Pohjanpitäjänlahden luonnonsuojelualue ulottuu alueelle. Vesialue kuuluu Natura 2000 -verkostoon.

Kartta: © Silvestris luontoselvitys oy/pohjakartta sisältää Maanmittauslaitoksen aineistoa 4/2014

2. Aineisto

Olemassa oleva luontotieto

Alueelta on aiemmin tehty luontoselvityksiä mm. vuosina 1990 ja 2008 (Eeva 1990a, Eeva 1990b, Vuorinen 2008).

Pohjanpitäjänlahden perukan hoito- ja käyttösuunnitelma kattaa alueesta suuren osan (Vuorinen 2008).

Tuorein edeltävä tutkimus alueen ranta- ja vesikasvillisuudesta on tehty vuonna 2005 (Peuraniemi 2005).

Alueen vesikasvillisuudesta on tietoa 1900-luvun alkupuoliskolta asti. Professori Hans Luther laati alueen vesikasvillisuudesta kattavan selvityksen tutkimalla Pohjanpitäjän lahden ja Tammisaaren ja Hangon saariston vesikasvillisuutta 1930-40 ajan (Luther 1951).

1980-luvulta lähtien samaisella alueella on tehty myös velvoitetarkkailuihin liittyviä vesikasvillisuustutkimuksia, jotka raportoidaan säännöllisin väliajoin Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n toimesta (Holmberg et al. 2010). Yksi vesikasvillisuustutkimusten tutkimuslinjoista (linja nro 32) sijaitsee juuri Klockaruddenin lahdessa. Alueen vesikasvillisuus on runsasta ja se koostuu pääosin makean veden lajistosta. Lajisto on vuosikymmenten saatossa muuttunut merkittävästi rehevämpään ja yksipuolisempaan suuntaan (Pitkänen et al. 2013, Peuraniemi 2005).

3. Selvitysalue

Gumnäsin suunnittelualueen maaperä on suurimmaksi osin liejusavea. Korkeimmat maastonkohdat ovat hiekka- ja sora-moreenia ja kallio- maata. Kallioperä koostuu happamista kivilajeista, enimmäkseen mikrokliinigraniitista. Gumnäsin niemen poikki kulkee lounaiskoillisuuntainen high-Mg-basalttivyöhyke, joka on pinnassa näkyvisä uimarannan reunuskallioissa. (Paikkatietoikkuna 9.4.2014)

Alue kuuluu hemiborealiselle kasvillisuusvyöhykkeelle (1b, Lounainen rannikkomaa).

Gumnäsin suunnittelualueelle ulottuu Pohjanpitäjänlahden luonnonsuojelualue (aluetunnus: YSA203762 /Uudenmaan ympäristökeskuksen päätös LUO 126, Dnro UUS-2007-L-801-251). Alueen suojelumääräykset ovat raportin liitteenä (liite 2).

Suunnittelualueen merialueet kuuluvat Natura 2000 -alueeseen, Tammisaaren ja Hangon saariston ja Pohjanpitäjänlahden merensuojelualueeseen (alue FI0100005).

Merensuojelualueen vesialueilla suojellaan merenpohjaa, vedenalaista luontoa ja veden laatua vesilain nojalla. Alueella säädellään mm. ruoppauksia, merenpohjan rakentamista ja suurehkojen huvivenesatamien rakentamista. Alueella jo olevia satamia ja väyliä voidaan kuitenkin käyttää ja kunnostaa vaarantamatta alueen suojelun tarkoitusta. Pohjanpitäjänlahdella suojelun toteutuskeinona on vesilain ohella myös Pohjanpitäjänlahden vahvistettu osayleiskaava. (Ympäristöhallinto 2002)

4. Lajien ja luontotyyppien suojelu

Selvityksissä havainnoitiin luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita lajeja ja elinympäristöjä seuraavien kansallisen ja EU:n lainsäädännön ja direktiivien pohjalta:

- luonnonsuojelulain (LSL) 46 §:n tarkoittamat uhanalaiset lajit
- luonnonsuojelulain (LSL) 47 §:n tarkoittamat erityisesti suojeltavat lajit
- metsälain (ML) 10 §:n tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt
- vesilain (VL) 2. luvun 11 §:n tarkoittamat kohteet
- luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajit

Elinympäristöjen uhanalaisuus on määritetty Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (Raunio ym. 2008) mukaisesti.

Lajien uhanalaisuusluokitus on uhanalaisarvioinnin (Rassi ym. 2010) mukainen.

Lisäksi huomioitiin tuoreimmat arviot lajien alueellisesta uhanalaisuudesta (Rassi ym. 2001/Rassi ym. 2010).

Raportissa käytetyt lyhenteet

ML	metsälaki
LSL	luonnonsuojelulaki
VL	vesilaki
DIR	EU:n lintudirektiivin (79/409/ETY) liitteessä 1 mainittu laji
EN	erittäin uhanalainen
VU	vaarantunut
NT	silmälläpidettävä
RT	paikallisesti uhanalainen (lounaisella rannikkomaalla eli 1b-vyöhykkeellä uhanalainen laji)

5. Luontotyypit ja kasvillisuus

5.1. Menetelmät

Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen maastokäynnit tehtiin touko- elokuussa. Alue rajattiin alustavasti ilmakuvan ja kartan (1:5000) avulla osa-alueisiin. Kohdealueet käveltiin kattavasti läpi ja kirjattiin ylös havainnot elinympäristöistä sekä osa-alueilla havaitut putkilokas- vilajit.

Alueiden tarkemmat rajat sekä merkittävien luontokohteiden ja laji- havaintojen pisteet tallennettiin GPS-laitteella (Garmin 60 CSx).

5.2. Tulokset

Kasvillisuus

Alueelta havaittiin 255 putkilokasvilajia. Lajisto koostuu Etelä- Suomessa yleisistä kulttuuri-, metsä- ja vesiympäristöjen kasvilajeista. Lajimäärä on kohtalaisen runsas, mikä selittyy mm. puutarhakarku- laisten määrällä ja ympäristötyyppien monipuolisuudella.

Lajeista maininnan arvoisia ovat:

- **Varstasara** (*Carex pseudocyperus*): Eteläinen, rehevien ran- tojen saralaji. Se on kohtalaisen harvinainen, mutta ei kuiten- kaan uhanalaisluokiteltu. Varstasaraa kasvaa ruovikon ja vesi- alueen reunoilla kelluvilla turvelautoilla sekä ruovikon aukois- sa Gumnäsfladanin alueella (osa-alue 45). Sille sopivia kasvu- paikkoja on myös ruovikoissa 13 ja 31, mutta tässä selvitykses- sä lajia ei sieltä löydetty.
- **Tähtimukulaparta** (*Nitellopsis obtusa*) (kuva 1): Harvina- nen näkinpartaisleviin (*Charophyta*) kuuluva kookas levä, jon- ka Itämeren alueen esiintymistä valtaosa on Pohjanpitäjänlah- della. Lajia on löydetty myös kahdesta kalkkipitoisesta järvestä Ahvenanmaalta, ja etelämpänä se esiintyykin myös sisävesissä. Vesistöjen rehevöitymistä ja vesiliikennettä pidetään uhkina lajille. Tähtimukulaparta on uhanalaisuusluokituksen mukaan vaarantunut (VU) laji. Tämä lisäksi laji on luokiteltu luonnon- suojelulain 46 §:n mukaan uhanalaiseksi lajiksi. Lajia esiintyy Klockaruddenin edustalla noin kahden metrin syvyydessä.

Lisäksi uhanalaisluokiteltuja, alueella esiintyviä lajeja ovat:

- **Keltamatara** (*Galium verum*) (VU) on toistaiseksi suhteelli- sen yleinen Lounais-Suomen perinnemaisemien ja vanhan asu- tuksen seuralajiksi. Sen uhkana on geneettinen saastuminen eli risteytyminen uustulokas paimenmataran kanssa. Ristey- mää kutsutaan piennarmataraksi. Alueella keltamataraa esiintyy niukasti pientareilla yhdessä paimenmataran ja pien- narmataran seurassa, ja lajien risteytymisen vuoksi keltamata- ra on alueelta väistämättä häviämässä. Alueen keltamatarilla ei sen takia ole suojellusta merkitystä.

Keltamatara on uhanalaisuusluokituksen mukaan vaarantunut laji. Tämä lisäksi laji on luokiteltu luonnonsuojelulain 46 §:n mukaan uhanalaiseksi lajiksi.

- **Vuorijalava ja sinikuusama** ovat uhanalaisluokiteltuja lajeja, mutta ne ovat alueella selvästi puutarhakarkulaisia, eikä niillä sen takia ole suojelullista merkitystä.

Putkilokasvilajisto on esitetty liitetaulukossa 2.

Kuva 1. Tähtimukulaparran nimi tulee varren tähtimäisistä solumuodostumista.

Luontotyypit

Alueella esiintyy enimmäkseen kulttuurivaikuttaisia elinympäristöjä – pihapiirejä, puutarhoja, kenttiä, teitä, vanhaa puistoa, joutomaita, viljeltyjä ja käytöstä jääneitä peltoa sekä entisiä ja käytössä olevia laidunalueita. Gumnäsin niemessä on jäljellä luontaista metsää. Merenrannat ovat enimmäkseen rakentamattomia, tervaleppien reunustamia, veden puolelta ruovikkoa ja isosorsimoa kasvavia.

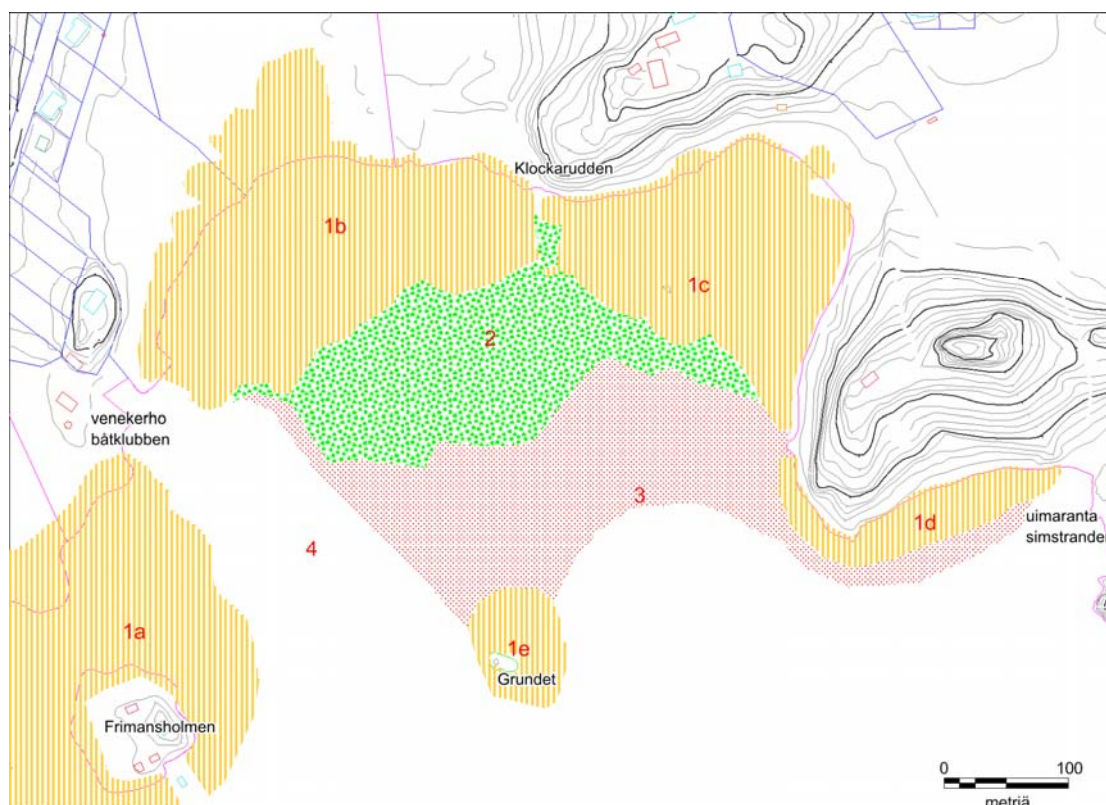
6. Vesikasvillisuus

6.1. Menetelmät

Vesikasvillisuusselvityksen maastotyöt tehtiin 27.8.2013. Kartoitus tehtiin päävyöhykemenetelmää (Kuoppala et al. 2008) mukailleen kaanootilla haraa ja haravaa käyttäen. Kartoituksessa käytettiin apuna GPS-paikanninta (Garmin 60CSx, tarkkuus +/-15 m) sekä etäisyysmittaria (Nikon Coolshot 6x21). Maastossa havainnoitiin putkilokasveja ja makroleviä, myös sammaleita. Erityisesti näkinpartaisten sekä uhanalaisten lajien esiintymiseen kiinnitettiin huomiota. Lajimääritykset tehtiin vähintään sukuun asti, näytteiden ollessa yksittäisiä ja pieniä sekä ilman hedelmiä.

Kasvillisuus jaettiin neljään vyöhykkeeseen: ilmaversoisvyöhyke, kelluslehtisvyöhyke sekä uposlehtis-irtokeijujavyöhyke. Vyöhykerajat merkittiin kartalle, johon ne on pääosin piirretty GPS-paikantimella määriteltyjen pisteiden mukaan. Lisäksi kartalle merkittiin muusta kasvillisuudesta poikkeava veneväylä (kartta 2). Jokaisesta vyöhykkeestä laadittiin kuvaus lajilistoineen. Tulosten perustella arvioitiin alueen herkkyyttä mahdollisille kaavoituksen myötä tuleville ilmiöille.

6.2. Tulokset

Kartta 2. Vesikasvillisuusvyöhykkeet. 1a-1d ovat ruovikoita ja rannan myötäisesti kasvavia isosorsimokasvustoja, 2 kelluslehtis-irtokeijuja-uposlehtiskasvillisuutta, 3 irtokeijuja ja uposkasveja (ja harvassa kelluslehtisiä) ja 4 veneväylä, jossa esiintyy lähinnä vain rihmalevää.

Ilmaversoisvyöhykkeet 1a-e

Rantaa pitkin kasvaa isosorsimoa tiheinä, 5-25 metriä leveinä kasvustoina, joissa paikoin voi esiintyä leveäosmankäämiä. Isosorsimon peittävyys on noin 100 prosenttia. Isosorsimo on Pohjanpitäjänlahdella voimakkaasti levinnyt vieraslaji, alun perin kotoisin Pohjois-Amerikasta. Täällä se on syrjäyttänyt miltei kokonaan alkuperäisen sara-kortevyöhykkeen. Alueilla 1e ja 1d ei ole isosorsimovyöhykettä.

Muu osa ilmaversoisvyöhykkeistä koostuu järviruo'osta ja ruovikon reunassa kasvavista pienistä kapeaosmankäämi- tai kaislakasvustoista. Kaislaa kasvaa erityisesti vanhan venelaiturin paikan lähellä (1b ja 1c rajalla). Kapeaosmankäämiä on kasvaa mm. alueen 1b etelälounaiskärjessä. Muuta lajistoa vyöhykkeessä ovat kalmojuuri, sarjarimpi, myrkkyykeiso, kurjenmiekkä sekä irtokelluja kilpukka. Lajisto ilmentää selvää rehevyyttä.

Ilmaversoisvyöhykkeen ulkoreuna on keskimäärin 1,7 metrin syvyydessä.

Kelluslehtisvyöhyke 2

Runsain laji on ulpukka, jonka ohella kasvaa myös pohjanlummetta sekä paikoin kaita- ja rantapalpakkoa. Vyöhyke on runsaslajista – kelluslehtisten lajien ohella esiintyy runsaana uposlehtisiä, kuten kiehkuraarviää, tylppälehtivitaa ja pyörösätkintä, sekä irtokeijujia, kuten isonäkinsammalta, vesihernettä, ristilimaskaa ja tankeakarvalehteä. Merkittävin laji on harvinainen mukulanäkinparta (kuva 1), jota kasvaa vyöhykkeessä 180-185 senttimetrin syvyydellä, seuranaan mm. silopartaa (*Nitella sp.*).

Vyöhyke ulottuu ruovikon reunasta noin kahden metrin syvyyteen.

Uposlehtis-irtokeijuja-vyöhyke 3

Tällä vyöhykkeellä, joka ulottuu kolmen metrin syvyyteen, kasvaa samaa lajistoa kuin kelluslehtisvyöhykkeellä, mutta ulpukkaa on vähemmän ja enimmäkseen sekin uposlehtisenä. Lisäksi täällä esiintyy tähkä-ärviää.

Veneväylä 4

Venekerhon laiturilta etelään johtavan väylän kohta on leveästi lajistoltaan niukkaa ja häiriintynyttä. Siellä esiintyy lähinnä salaattilevää (*Enteromorpha sp.*), ahdinpartaleviä (*Cladophora ssp.*) sekä isonäkinsammalta (*Fontinalis antipyretica*). Leväisen alueen syvyys vaihtelee 1,4-2,0 metriin.

Vesikasvilajisto on esitetty liitetaulukossa 1.

6.3. Johtopäätökset

Veneliikenne on vaikuttanut voimakkaasti vesikasvillisuuteen. Ero runsaasti liikennöidyn kaistan ja siitä itään sijaitsevan, vähemmän liikennöidyn alueen välillä on erittäin selvä.

Vaikutukset johtuvat erityisesti potkurivirtauksista. Hauraammat putkilokasvit ja näkinpartaislevät eivät kestä voimakkaita pyörrevirtauksia. Alueelle (vyöhykkeen 2 läpi) ohjattu veneliikenne muuttaisi kasvillisuutta voimakkaasti ja todennäköisesti tuhoaisi mukulanäkinparran esiintymän. Näin tapahtuisi, vaikka alueella ei tehtäisi edes ruoppauksia, vaan jo pelkästään veneliikenteen takia.

7. Linnusto

7.1. Menetelmät

Selvitysalueen linnusto selvitettiin perusteellisesti, vaikkei linnustonselvitys kuulunutkaan työohjelmaan. Tässä raportissa on mainittu arvokkaat pesimälajit sekä muuttoaikaan alueella levähtävät arvolajit. Arvokkaiksi lajeiksi luokiteltiin EU:n lintudirektiivin I-liitteessä (DIR), uhanalaisuusluokituksessa mainitut lintulajit ja alueellisesti uhanalaisiksi luokitellut lajit.

Selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä havaittiin kolmen direktiivilajin ja neljän uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettäväksi luokitellun lajin reviirit. Lisäksi alueella levähtää muuttoaikaan useita arvokkaita lajeja.

7.2. Tulokset

Arvokkaat vakituiset lajit

Kaulushaikara (rördrom) (*Botaurus stellaris*) (DIR)

Ei pesi selvitysalueella, mutta itäpuolen ruoikkolahdella laji on pesinyt vuosikausia. Keväällä soidinaikaan kuului lajin huutelua myös alueen länsipuolelta Pappilanlahdelta. Laji on melko harvalukuinen pesimälaji Suomessa mutta on runsastunut laajojen ruovikoiden yleistymisen myötä.

Rantasipi (drillsnäppa) (*Actitis hypolaucos*) (NT)

Rantasipi on yleinen karujen rantojen asukas koko Suomessa. Kanta on kuitenkin pienentynyt viimevuosina siinä määrin että laji on siirretty silmälläpidettävien joukkoon. Selvitysalueen rannoilla kaksi reviiriä osa-alueilla 31–34.

Naurulokki (skrattmä) (*Larus ridibundus*) (NT)

Naurulokki pesii useimmiten yhdyskunnissa rehevien järvien ja merenlahtien saarilla ja luodoilla. Kanta taantui voimakkaasti parikymmentä vuotta sitten, mutta nykyään kanta on suhteellisen vakaa joten uhanalaisuusluokitusta laskettiin vaarantuneesta silmälläpidettäväksi. Selvitysalueella pesii pieni naurulokki-kolonia osa-alueella 55. Yhdyskunta käsittää noin 20 pesivää paria.

Harmaapäätikka (gråspett) (*Picus canus*) (DIR)

Laji pesii harvalukuisena Etelä-Suomen lehto- ja sekametsissä ja on yleistynyt viimevuosina. Kartoituksessa lajin pesintä todettiin osa-alueella 21. Myös selvitysalueen itärajalla havaittiin soidintava lintu keväällä, mutta reviirin ydin sijaitsee luultavimmin Flitunin saarella tai sen pohjoispuolella lahden pohjukassa.

Palokärki (spillkråka) (*Dryocopus martinus*) (DIR)

Lajin pesimäkanta taantui voimakkaasti vanhojen metsien hakkuiden myötä 1900-luvun jälkipuoliskolla. Sitten laji on kotiutunut ihmisasutuksen läheisyyteen ja kanta on hitaasti kasvanut. Kartoituksessa laji havaittiin soidintavana osa-alueilla 20 ja 34. Kyseessä lienee kuitenkin sama lintu. Osa-alueelta 20 löytyi myös kaksi vanhaa palokärjen koloa. Pesintää ei kuitenkaan todettu.

Sirittäjä (grönsångare) (*Phylloscopus sibilatrix*) (NT)

Vanhempaa, rehevää, lehtipuuvaltaista metsää suosiva sirittäjä havaittiin osa-alueilla 25 ja 52, kummallakin yksi laulava koiras. Laji on taantunut 1990-luvulta lähtien noin 60 prosenttia ja luokiteltu silmäläpidettäväksi.

Punavarpunen (rosenfink) (*Carpodacus erythrinus*) (NT)

Laji viihtyy pensaikkoa kasvavilla kosteikoilla ja kartoituksessa se havaittiinkin tyypillisessä ympäristössä kuvioilla 12 ja 52. Kummallakin kuviolla havaittiin yksi laulava koiras. Lajin pesimäkanta on taantunut kolmannekseen 1990-luvulta lähtien, luultavasti talvehtimisalueilla tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Arvokkaat muuttoaikana havaitut lintulajit

Pohjanpitäjänlahdelle kerääntyy keväisin suuri määrä vesi- ja loppilintuja odottamaan sisämaan vesistöjen aukeamista. Gumnäsin niemen edustan vesialueet ovat muutamalle arvokkaalle lintulajille tärkeä levähdys- ja ruokailualue ennen niiden siirtymistä sisämaahan pesimään. Häiriöalttein laji on kaakkuri (NT, DIR) joita ilmestyi lahden pohjukan sulaan huhtikuun alusta alkaen. Enimmillään Gumnäsin niemen edustalla havaittiin 18 kaakkuria huhtikuun loppupuolella, mikä on samalla suurin ilmoitettu keväinen kerääntymä Uudeltamaalta. Kaakkuri on myös luokiteltu alueellisesti uhanalaiseksi Lounaisella rannikkomaalla. Kaakkurin sukulaislaji kuikka (DIR) on myös runsaslukuinen levähtäjä lahdella. Suurin kertymä laskettiin huhtikuun viimeisinä päivinä jolloin Gumnäsin niemen kalliolta havaittiin 58 kuikkaa.

Kuikkalintujen lisäksi Gumnäsin edustan jäänreunoille kerääntyy keväisin runsaasti uhanalaisia selkälokkeja (VU). Enimmillään lepäileviä lokkeja laskettiin 17.4. jolloin paikalla oli 23 aikuista lintua. Muita alueella säännöllisesti havaittuja harvalukuisempia direktiivilajeja ovat kalasääski ja räyskä.

8. Viitasammakko

Viitasammakko (äkergroda) (*Rana arvalis*) kuuluu luontodirektiivin IVa-liitteen tiukasti suojeltuihin lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 47 §).

8.1. Menetelmät

Viitasammakkoselvityksen maastokäynnit tehtiin huhtikuun lopussa ja toukokuun alussa. Viitasammakoilla on silloin kutuaika ja ne kerääntyvät kutupaikoilleen, jotka sijaitsevat sopivissa paikoissa vesistöjen rannoilla tai allikoissa. Kutupaikat löytää ja tunnistaa lajityypillisen pulputtavan, joskus miltei haukahteleavan ääntelyn perusteella.

Gumnäsin alueella käytiin neljä kertaa kuuntelemassa sammakoita. Kuuntelu tehtiin rannalta käsin. Kahdella kerralla viitasammakot olivat hyvin äänessä ja kutupaikkojen tunnistaminen onnistui hyvin. Molemmilla kerroilla kutu tapahtui samoilla paikoilla, mikä onkin tyypillistä eli kutupaikka säilyy vuodesta toiseen samana.

8.2. Tulokset

Suunnittelualan rajauksen sisäpuolella viitasammakoilla todettiin kaksi kutualuetta (kartta 3). Ne sijaitsevat rantaruovikoiden sisällä. Molemmissa paikoissa kuului voimakasta kuorolaulantaa, mikä viittaa runsaaseen yksilömäärään. Varsinaista yksilölaskentaa ei kuitenkaan tehty. Viitasammakot on otettu huomioon osa-alueiden kuvauksissa.

Kuva 2. Kahdesta viitasammakoiden kutupaikasta itäisempi sijaitsee kuvassa laiturista vasemmalle avoveden reunoilla, pienen kallioluodon lähetyvillä.

9. Lepakot

Kaikki lepakkolajit (ruots. fladdermusarter) kuuluvat luontodirektiivin IVa-liitteen tiukasti suojeltuihin lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on kielletty (luonnon-suojelulaki 47 §).

9.1. Menetelmät

Lepakkoselvityksessä kierrettiin kaikki potentiaaliset lepakoiden esiintymisalueet. Näitä ovat lähinnä vesistöjen rannat, teiden ja polkujen muodostamat aukot metsämaisemaan sekä peltojen ja niittyjen metsäiset reunamat. Gumnäsin ja kirkon eteläpuoleiset asuinalueet käytiin läpi pintapuoleisesti polkupyörällä, samalla lepakoita kuunnellen. Lepakoiden päivehtimispaikat pyrittiin selvittämään liikkumalla autiorakennusten ja tiedossa olevien tikankolojen läheisyydessä aamu- ja iltahämärissä.

Lepakkoselvitys tehtiin kolmena yönä: 27.–28.5. (klo 0.10–3.00), 17.–18.8. (klo 22.00–0.30) sekä 15.9. (klo 20.30–23.30). Laskennat tehtiin lämpiminä ja vähätuulisina öinä. Lämpimintä oli 17.–18.8. jolloin yölläkin +18 °C. Viileintä oli kolmannen kartoituksen aikaan +13 °C.

Tuuli oli laskentojen aikaan korkeintaan heikkoa, ainoastaan ensimmäisen kartoituksen lopuksi tuuli yltyi kohtalaiseksi, mutta alue oli tuolloin lähes kierretty eikä tuulesta ollut peitteisessä maastossa haittaa. Pilvisuus vaihteli ensimmäisen ja viimeisen kartoituksen pilvettömästä, toisen kartoituksen täysin pilviseen säähän. Sumua ei kartoitusten aikaan ollut.

Tutkimusalue käveltiin hitaasti läpi samalla lepakkodetektoria (CIEL CDB 301) kuunnellen. Lepakoita kuultaessa pysähdyttiin ja varmistettiin oliko kyseessä reviiirillä saalistava, vai ainoastaan läpilenolla oleva yksilö. Havaitut yksilöt ja lentoreitit merkittiin karttaan. Kävelty reitti seurasi alueen polkuverkostoa, hiekkateitä sekä peltojen ja niittyjen reunoja. Laitureille ja venepaikoille tehtiin pistoja. Yksilöiden kokonaisuutta laskettaessa käytettiin apuna otsalamppua. Etenkin vesisiippoja laskettaessa otsalampun käyttö oli tarpeen.

9.2. Tulokset

Alueella on varsin tiheä lepakkokanta. Enimmät havainnot keskittyvät Klockaruddenin kallion lähiympäristöön ja tanssilavan alueelle. Lepakoiden suosiossa ovat myös Gumnäsin niemen polut ja hiekkatiet, joita reunustaa vanha, paikoin harvahko puusto.

Ainoa havaittu päivehtimispaikka sijaitsee Klockaruddenin kallion päällisissä autioissa varistorakennuksissa. Sekä siippalajin että pohjanlepakon havaittiin lentävän kattorakenteisiin aamuhämärissä. Lepakot myös saalistivat rakennusten läheisyydessä ennen aamuhämärää, vaikka pimeään aikaan yksilöitä ei paikalla havaittukaan. Todenäköinen lepakoiden lisääntymisyhdyskunta sijaitsee tanssilavan kattorakenteissa. Rakenteista kuului lepakoiden yhteysääniä, minkä lisäksi siipat ja pohjanlepakot kiertelivät rakennuksen ympärillä. Yhden siipan havaittiin myös laskeutuvan seinustalle ja ryömivän raosta sisälle.

Selvityksessä havaittiin varmistetusti kolme lepakkolajia: pohjanlepakko, korvayökkö ja vesisiippa. Asutuksen pihapiireissä ja kauempana vesistöistä havaitut siipat olivat hyvin todennäköisesti joko viiksi- tai isoviiksisippoja, mutta siippalajit on hyvin vaikea erottaa toisistaan pelkän äänen perusteella. Määrityksessä pyrittiin käyttämään apuna lajien erilaisia käyttäytymispiirteitä, mutta aivan varmuudella ei viiksi- ja isoviiksisippoja voitu määrittää, sillä toisinaan vesisiipatkin saalistavat rantojen lähimetsissä. Sitä vastoin matalalla veden yllä kiertelevät siipat ovat poikkeuksetta vesisiippoja.

Pohjanlepakko (nordisk fladdermus) (*Eptesicus nilssonii*)

Suomen yleisin ja runsaslukuisin lepakkolaji on varsin helppo kartoitettava. Metsäisessä kulttuuriympäristössä viihtyvä laji lentää melko korkealla ja useimmiten säännöllisen muotoista kuviota, esim. pientä hiekkatien osuutta edestakaisin. On vakituisista lajeistamme myös koväänisin ja kuuluu vielä 50 metrin päähän.

Pohjanlepakko havaittiin ensimmäisessä kartoituksessa 8-10 reviiirillä, toisessa ja kolmannessa kartoituksessa kuudella reviiirillä. Havainnot keskittyivät tanssilavan ja Klockaruddenin ympäristöön. Yksittäishavaintoja tehtiin lisäksi venerannasta, palokunnantalon liepeiltä ja jopa Gumnäsin niemen kärjestä. Myös ohilentävistä, mahdollisesti saalistuspaikkaa vaihtavista pohjanlepakoista tehtiin muutama havainto.

Korvayökkö (långörad fladdermus) (*Plecotus auritus*)

Pohjanlepakon tavoin suosii puustoisia kulttuurimaisemia. Yleinen, mutta vaikeasti havaittava laji. Liikkuu melko pienellä alueella ja detektorilla kuultava ääni kantaa vain muutaman metrin. Vaikeasta havaittavuudesta huolimatta havaittiin ensimmäisessä kartoituksessa kahdelta paikalta: jääkiekkokaukalon länsipuolen polun varresta sekä Gumnäsin niemen ja asuinalueen välisen pellon kaakkoiskulmauksesta (alue 42).

Vesisiippa (vattenfladdermus) (*Myotis daubentonii*)

Maan eteläosissa yleinen vesisiippa on vesistöistä riippuvainen. Esiintymispaikat ovat usein suojaisia lahden pohjukoita tai jokivarsia. Selvitysalueella havaittiin ainakin neljä vesisiippaa. Jokaisella kartoituskerralla kaksi vesisiippaa saalisteli uimarannan rantaveden yllä. Lisäksi toisella ja kolmannella kartoituskerralla havaittiin kaksi vesisiippaa vanhan mattolaiturin ympäristössä.

Siippalaji (fladdermusart) (*Myotis sp.*)

Lajilleen määrittämättömiä siippoja havaittiin kartoituskerrasta riippuen 7-14. Edellisistä lajeista poiketen havaintoja tehtiin myös kirkon eteläpuoleisten rantametsään (alueet 3, 4 ja 6) rajoittuvien tonttien pihapiireistä, sekä Gumnäsin niemen vankkakuusikkoisten polkujen ja teiden varsilta. Matonpesupaikan viereisessä iäkkäässä kuusikossa (alue 49) siipat saalistivat metsän sisälläkin. Kuusikon pensaskerros on melko olematonta ja näin ollen siipoille on muodostunut suojaisia saalistusympäristö jossa on kuitenkin riittävästi lentotilaa.

9.3. Epävarmuustekijät

Lepakkoselvitys antaa melko luotettavan kuvan alueen lepakkokannasta ja etenkin lajistosta. Lepakot vaihtavat saalistusalueita jonkin verran yön aikana lämpötilan ja saalistilanteen mukaan. Useimmat lajit myös lentävät hetken päivehtimispaikkojen läheisyydessä lähdettyään niistä ja uudelleen päiväpiiloihin palatessaan. On mahdollista, että jokin yksilö on saattanut vaihtaa saalistuspaikkaa yön aikana ja tullut merkityksi kahteen kertaan. Toisaalta on todennäköistä että jokin yksilö, etenkin siipoista ja korvayököistä on jäänyt kokonaan havaitsematta.

Päivälepopaikkoja on melko varmasti enemmän kuin niitä havaittiin, sillä lepakot viettävät päivänsä hyvinkin erilaisissa paikoissa. Esimerkiksi vesisiippoja saattaa päivehtiä laitureiden rakenteissa, muita lajeja puunkaarnan raoissa jne. Hämärän aika, jolloin lepakot lähtevät ja palaavat lepopaikkoihin on myös suhteellisen lyhyt, jolloin kaikkia vähemmän potentiaalisia paikkoja ei kyetty läpikäymään.

Kuva 3. Kuusikko (osa-alue 49) toimii lepakkojen saalistusalueena.

10. Muut eläimet

Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen yhteydessä havainnoitiin myös muuta eläimistöä. Maastotyön yhteydessä etsittiin mm. merkkejä liito-oravien esiintymisestä eli eläimen papanoita suurten haapojen ja kuusien tyviltä.

Liito-orava (flygekorre) (*Pteromus volans*) (VU) kuuluu luontodirektiivin IVa-liitteen tiukasti suojeltuihin lajeihin. Laji vaatii viihtyäkseen tiheää sekametsää, joka on yhteydessä laajempiin metsäalueisiin. Gumnäsin alueelta ei löytynyt (eikä ole aiemminkaan löytynyt) merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Vaikka metsäiset osat ovatkin lajille soveltuvia, on Gumnäsin alue sen verran erillään lähimmistä pesimämetistä, että liito-oravien asettuminen alueelle on epätodennäköistä.

Saukko (utter) (*Lutra lutra*) (NT) liikkuu säännöllisesti alueella saalistamassa kaloja ja muita vesieläimiä. Saukon elinpiiri on laaja, ja varsinkin koirasyksilöt liikkuvat laajalla alueella, keskimäärin noin 10 kilometriä yössä. Saukko kuuluu myös luontodirektiivin IVa-liitteen tiukasti suojeltuihin lajeihin. On epätodennäköistä, että alueella olisi sen lisääntymislouhia. Tilapäisiä levähdyspesiäkään ei alueen rannoilla havaittu.

Rantakäärme (snok) (*Natrix natrix*) (NT) esiintyy alueella. Lajin vanha talvehtimispaikka on ollut uimarannalta Klobbeniin johtavan betonipolun alla, mutta keväällä 2013 paikalla ei keväällä havaittu merkkejä, että paikka olisi enää käytössä.

11. Osa-alueiden kuvaukset

Gumnäsin selvitysalue rajattiin 55 osa-alueeseen (kartta 3).

Osa-alueet on arvotettu seuraavasti:

5	Kansallisesti arvokas. Kohteella on erityisiä luonnonarvoja. Kohteella esiintyy Luonnonsuojelulain 29 §:n tarkoittamia luontotyyppisiä, äärimmäisen uhanalaisia, erittäin uhanalaisia, vaarantuneita lajeja tai erityisesti suojeltavia lajeja (LSL 47 §). Valtakunnallisten suojeluohjelmien kriteerit täyttävä kohde.
4	Maakunnallisesti arvokas. Kohteella on maakunnallisesti erityistä arvoa. Kohteella esiintyy maakunnalle harvinainen ja arvokas luontotyyppi ja/tai alueellisesti uhanalaista lajistoa. Luontoarvojen säilyttämiseksi voidaan perustaa suojelualue.
3	Paikallisesti erittäin arvokas. Ympäristöstään erottuva, luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen kohde, jolla voi esiintyä harvinaista lajistoa. Kohde voi olla metsälain 10§:n kriteerit täyttävä erityisen tärkeä elinympäristö. Luonnonarvojen säilyttäminen vaatii yleensä rajoituksia maankäyttöön.
2	Paikallisesti arvokas. Kohteessa on joitain luonnonarvoja, joiden säilyttäminen saattaa vaatia jonkinlaisia rajoituksia maankäyttöön.
1	Vähäiset luontoarvot. Tavanomaista luontoa. Kyseessä voi olla myös kohde, jonka luontoarvot ovat tuhoutuneet ja arvoluokitusta voidaan nostaa kun arvot ennallistuvat kohdeajassa (n. 40 – 60 v.). Ei rajoituksia maankäyttöön.
0	Ei luontoarvoja. Kohteen luonnontila on merkittävästi heikentynyt ja luontoarvot menetetty.

Jos osa-alueen arvoluokka on 2 tai korkeampi, on kuvauksissa viimeisenä lyhyt perustelu arvoluokalle sekä suositus maankäytölle.

Osa-alue 1 Kosteaa rantapensaikko

0,09 ha

Harvaa, matalaa koivu- ja pajuvesakkoa, jossa kenttäkerroksen valtalajeina ovat maitohorsma, järviruoko ja viitakastikka. Harvakseltaan kasvaa ranta-alpia ja karhunputkea sekä lisäksi muutaman neliön tiivis ruokohelpikasvusto.

Arvo: 1

Osa-alue 2 Tervaleppälehto ja -korpi

kuva 4

0,47 ha

Kohtalaisen järeeä tervaleppää kasvava metsikkö on pohjoispäästään suurruoholehtoa ja edustaa käenkaali-mesiangervotyyppiä (OFIT). Lehto-osassa esiintyy mesiangervon lisäksi mm. rohtovirmajuurta,

puna-ailakkia, kyläkellukkaa ja käenkukkaa. Pensaskerroksessa on pohjanpunaherukkaa ja tuomea.

Lehto vaihettuu rantaa kohden märeksi korveksi. Leppien ohessa kasvaa muutamia isompia hieskoivuja ja alikasvoksena tuomea. Lajistoon kuuluvat mm. mustaherukka, mättäillä hiirenporras sekä allikko-osissa vesihierakka, vehka, tummarusokki, rentukka, vesisara, myrkykeiso, isorantamatara, kurjenmiekkä, rantayrtti, terttualpi, luhtalemmikki, punakoiso ja viitaorvokki.

Lahopuuta alueella on melko vähän.

Tervalepikko ulottuu länteen varsinaisen selvitysalueen ulkopuolelle. Tämä osa on suureksi osaksi avohakattu parisenkymmentä vuotta sitten ja nykyisin siellä vallitsee tiheä, 5-6 metriä korkea leppävesakko. Kenttäkerroksen kasvillisuus on siellä samanlaista kuin itäosassa.

Arvo: 3

Perustelu:

- Uhanalaiset, vaarantuneet (VU) luontotyypit (tervaleppäluhta sekä kostea runsasravinteinen lehto).
- Erittäin tärkeä elinympäristö (ML §10) (tervaleppäluhta).
- Edustava, rehevä, varsin luonnontilainen merenrantalepikko, jossa lajisto on monipuolista.

Suositus:

Jätetään kehittymään luonnontilaan. Suositus kaavamerkinnäksi: SL

Kuva 4. Tervaleppäluhdan (alue 2) aluskasvillisuus on rehevää ja monilajista.

Osa-alue 3 Koivikko

1,0 ha

Entiselle peltomaalle istutettu rauduskoivikko, jossa puut ovat 30–40-vuotiaita. Alikasvoksena pajupensaita. Aluetta on hoidettu vesakonraivauksin. Kenttäkerros on suurruohoista. Tiheissä osissa kasvaa vadelmaa, kyläkellukkaa, puna-ailakkia ja saniaisia.

Arvo: 1

Osa-alue 4 Entinen laidun

0,94 ha

Avointa vadelmikkoa ja nurmilauhavaltaista suurruohostoa. Entistä laidunta. Kostean luonnonlaitumen lajistoa esiintyy vielä paikoin: mesimarjaa, mätässaraa, rätvänää, nurmipiippoa, suoputkea.

Arvo: 1

Osa-alue 5 Nuori viita

1,7 ha

Tiheää koivuvesakkoa. Entisestä laidunnuksesta on jäljellä lajistoripeitä eli samoja lajeja kuin alueella 4 - näiden lisäksi kasvaa jokapaisarsaraa ja luhtarölliä. Vesakon varjostuksen takia aluskasvillisuus on aukkoista.

Arvo: 1

Osa-alue 6 Piennar

0,16 ha

Tien ja ojan pientareella kasvaa tavanomaista joutomaakasvillisuutta.

Arvo: 1

Osa-alue 7 Metsittyvä tontti

0,53 ha

Alueella ollut asuinrakennus on purettu. Vanhasta puutarhasta on jäljellä isoja omenapuita ja saarnia, niiden väliin on kasvanut rauduskoivua ja haapaa. Vuohenputki ja koiranheinä ovat runsaita kenttäkerroksessa.

Arvo: 1

Osa-alue 8 Haaparyhmä

0,14 ha

Kookkaiden haapojen muodostama, tiivis ryhmä.

Arvo: 1

Osa-alue 9 Piennar

0,08 ha

Laitumen ja tien väliin jäävä kaista. Kasvillisuus koostuu tavanomaisesta joutomaalajistosta.

Arvo: 1

Kuva 5. Hakamaisema (alue 10) on laidunnuksen muovaamaa.

Osa-alue 10 Laidun

kuva 5

3,3 ha

Lammaslaitumena käytetty entinen pelto, jossa kasvillisuus on heinävaltaista. Niittykasvillisuus koostuu melko tavanomaisista lajeista, vaateliaimmat lajit puuttuvat.

Nokkonen ja heinät ovat alueella vallitsevina. Runsaimpina heinäinä nurmirölli, nurmilauha, lehtonurmikka, niittynurmikka ja karheanurmikka sekä kosteilla kohdilla rönsyrölliä, viitakastikkaa ja saroista mätässaraa, jänönsaraa, jokapaikansaraa, kalvassaraa ja pullosara. Nokkosen esiintyminen kertoo maaperän suhteellisen korkeasta typpipitoisuudesta.

Niittyjen ruohoja edustavat siankärsämö, ojakärsämö, piikkiohdake, niittynätkelmä, heinätahtimö ja hiirenvirna. Melko harvinainen vesihierakka on lajeista merkittävin.

Harvassa puustossa ja pensastossa esiintyy harmaaleppää, rauduskoivua, hieskoivua, haapaa sekä niukasti pihlajia ja muutama kataja

Alueen pohjoisreunassa sijaitseva viemärikaivo on ajoittain vuotanut yli levittäen ravinteista lietettä niitylle.

Arvo: 2

Perustelu: Luonnonlaitumet ovat harvinaisia. Laidun tarjoaa ruokailualueita avoimen ruohostomaan linnuille, kuten kottaraisille. Kasvilajisto on melko niukka eikä erityisen edustavaa, mikä laskee alueen luonnonarvoa.

Suositus: Voitaisiin säilyttää laidunkäytössä. Laidunnuksen jatkuessa tauotta lajisto vähitellen monipuolistuu.

Osa-alue 11 Luhtaniitty

0,55 ha

Lammaslaitumeen aidattu märkä luhtaosa kasvaa isosorsimoa. Lampaat eivät mielellään laidunna märkää aluetta ja isosorsimo ei eläimille maita, joten varsinaista rantalaidunniittyä ei ole muodostunut.

Arvo: 1

Osa-alue 12 Ruokoluhta

1,4 ha

Luhdalla kasvaa ruo'on ohella mesiangervoa, suoputkea, kurjenmiekkää, terttualpea, punakoisoa. Itäpäässä isosorsimo on miltei ainoana lajina.

Arvo: 1

Osa-alue 13 Ruovikko

2,9 ha

Ruovikon länsipuolisko toimii viitasammakon kutualueena.

Arvo: 2

Perustelu: Viitasammakon lisääntymisalue.

Suositus: Ei ruopata.

Osa-alue 14 Joutomaa

0,64 ha

Osittain täyttömaata, rannan lähellä pajukkoista suurruohostoa, joka on paikoin hyvin märkää.

Arvo: 1

Osa-alue 15 Täyttömaa

0,86 ha

Avointa kenttää, jolla mm. koirapuiston aitaus.

Arvo: 1

Osa-alue 16 Metsittyvä alue

3,7 ha

Entinen peltoalue on kasvamassa umpeen. Se kasvaa nuorta istutuskoivikkoa, haapaa ja paikoin hyvin tiheää lehtivesakkoa. Kenttäkerros on enimmäkseen heinävaltaista.

Arvo: 1

Osa-alue 17 Entinen viljelyalue

0,88 ha

Entinen pelto on umpeutumassa, mutta on vielä kohtalaisen avointa alaa. Kasvillisuus koostuu tavallisista joutomaan lajeista.

Arvo: 1

Osa-alue 18 Pelto

1,5 ha

Pelto oli kesällä 2013 nurmella.

Arvo: 1

Osa-alue 19 Puustoinen saareke

0,11 ha

Pellon saarekkeella kasvaa mm. saarni. Pienialaisella kalliokedolla kasvaa tavanomaista niittykasvilajistoa.

Arvo: 1

Osa-alue 20 Tervaleppänotkelma

kuva 6

0,82 ha

Lepät ovat osittain järeitä ja vanhoja. Puusto on varsin luonnontilainen, latvusto monikerroksinen ja pensasto läpikulkemattoman tiheää tuomikkoa. Kenttäkerroksessa esiintyy kevätlinnunsilmää, korpi-imarretta ja kevätkukkijoita. Kesällä pohjakasvillisuus on varjostuksen takia niukkaa. Linnustoltaan tervalepikko on runsas, erityisesti sillä on merkitystä kolopesijöille, mm. pikkutikalle.

Arvo: 2

Perustelu: Luonnontilaisen kaltainen, pohjavesivaikutteinen tervaleppälehto (uhanalainen (VU) luontotyyppi: kostea runsasravinteinen lehto); arvokas linnusto; ks. myös seuraava (21)

Suositus: Jätetään luonnontilaan.

Kuva 6. Tervalepikon puusto ja pensasto ovat tiheitä (alue 20).

Osa-alue 21 Lehtorinne

0,19 ha

Järeähköä pihlajaa, vaahteraa ja tervaleppää kasvava lehtoalue. Lounaisimmassa osassa avokallion alla kasvaa muutama vanha satavuotias kuusi sekä muutama iso rauduskoivu. Pensaskerroksessa on harvallaan nuoria vaahteroita ja pihlajia. Kenttäkerros on vähälajinen, mm. metsäalvejuuri. Lahopuustoa on niukasti, pari pystyyn kuollutta tervaleppää, joista toisessa tuore harmaapäätikan kolo sekä maapuina muutamia ohut pihlaja ja tervaleppää.

Arvo: 2

Perustelu: Muodostaa yhdessä siihen saumatta liittyvän tervalepikon (20) kanssa arvokkaan luontokokonaisuuden.

Suositus: Jätetään luonnontilaan.

Osa-alue 22 Kallio

kuva 7

0,47 ha

Kallioketolaikuilla kasvaa melko monipuolista lajistoa: isomaksaruoho, keltamaksaruoho, mäkitervakko, keto-orvokki, viherjäsenruoho, peltohatikka.

Arvo: 1

Kuva 7. Klockaruddenin kallio elävöittää maisemaa.

Osa-alue 23 Kuusimetsä

0,37 ha

Puut ovat varsin iäkkäitä (70–100 v). Metsätyypiltään edustaa lehtomaista kangasta. Pensaskerroksessa on runsaasti vesakkoa.

Arvo: 1

Osa-alue 24 Gumnäsin talon pihapiiri

0,85 ha

Talon vanhan pihapiirin kasvillisuudessa on paljon kulttuurikasvillisuutta, mm. terttuselja on levinnyt pihan laiteille. Lepakkojen päiväpiiloja on kahdessa läntisimmässä rakennuksessa.

Arvo: 2

Perustelu: Tärkeä lepakkoalue.

Suositus: Lepakkojen päivehtimispaikat säilytetään.

Osa-alue 25 Metsittynyt puisto

1,1 ha

Tiheässä puustossa on paljon jalopuita: puistolehmus, saarni, vaahtera, tammi. Alikasvoksena on tiheää vesakkoa ja koristepensaita. Kenttäkerros koostuu enimmäkseen pienistä puuntaimista.

Vanhojen jalopuiden rungoilla on runsaslajinen päällyskasvusto epifyyttijäkälää ja -sammalia, mm. harvinaistunutta puistoripsijäkälää (allélav) (*Anaptychia ciliaris*).

Arvo: 2

Perustelu: Jalopuut ja niiden epifyyttilajisto.

Suositus: Säilytetään puustoisena, hoidetaan jalopuita suosien.

Osa-alue 26 Joutomaa

0,56 ha

Avointa heinikkoa. Entistä viljelyaluetta.

Arvo: 1

Osa-alue 27 Jääkiekkokaukalo

0,44 ha

Joutomaata.

Arvo: 0

Osa-alue 28 Joutomaa

0,39 ha

Heinikkoista joutomaata ja nuorta vesakkoa.

Arvo: 1

Osa-alue 29 Tervaleppävyöhyke

1,0 ha

Tervaleppävaltaista suurruoholehtoa (OFiT), jossa on puna-ailakkityypin (LT) piirteitä. Kaakkoisosassa kasvaa leppien seurana runsaasti koivuja. Polun varressa on nuorta kuusta ja tuomea. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mm. pystykiurunkannus ja pikkukäenrieska. Alueella liikkuu tiheästi lepakoita.

Arvo: 2

Perustelu: Tärkeä lepakkoalue.

Suositus: Säilytetään puustoisena.

Osa-alue 30 Ruovikoitunut rantaniitty

1,2 ha

Ruo'on ohessa kasvaa tavanomaista luhtalajistoa. Länsireunalta järvi-ruoikko rajoittuu jyrkästi matalampaan isosorsimomesiangervokasvustoon. Reilun aarin alalla on puhdasta vesisaraikkoa.

Arvo: 1

Osa-alue 31 Ruovikko

1,8 ha

Viitasammakko kutee ruovikkoalueen keskiosassa.

Arvo: 2

Perustelu: Viitasammakon lisääntymisalue.

Suositus: Ei ruopata.

Osa-alue 32 Ruovikko ja kivikkorantaa

0,83 ha

Rantakivikolla on paikoin paksu kerros lakoontunutta rantaan ajautunutta järviruokoa. Rantavyöhykkeellä kasvaa mm. hietakastikkaa, ranta-alpia, jousivihvilää, rantakukkaa, rantamataraa, kurjenjalkaa ja lehtovirmajuurta.

Arvo: 1

Osa-alue 33 Klobben

kansikuva

0,27 ha

Rantakasvistoltaan monipuolinen saari, jonne johtaa pengerialku.

Klobbenin tyvellä kasvaa katajikkoo, jossa joukossa matalakasvuista mutta melko iäkstä mäntyä ja tervaleppää.

Niemen kärkeen vievän sementtilaattapolun alkupäässä hietakastikkaa, kannusruohoa, rantakukkaa, pietaryrttiä ja ruokohelpiä. Muutoin laattojen vierusta on kivilohkareikkoa, jossa ainoastaan rantaan kasautunutta järviruokoa. Itäpuolella polkua on tiheä korkea pystyruovikko.

Klobbenin kärjen kalliolla kasvaa runsaasti keltamaksaruohoa ja viherjäsenruohoa, sekä lisäksi mm. nurmihärkkiä ja voikukkaa. Varjoisalla pohjoisseinämällä kasvaa karvakiviyrttiä.

Klobbenin saaren puustoinen itäosa koostuu lähinnä kiemuraisista matalahkoista, mutta suhteellisen vanhoista haavoista ja tervalepistä. Kenttäkerroksessa yhtenäinen kasvusto lehtonurmikkaa. Niemen kärjen rannalla mm. kapeaosmankäämiä, rantakukkaa, punakoisoa, järvikaislaa, ranta-alpia, jokapaikansaraa, ruokohelpiä ja rantamataraa. Lehtipuustoisella metsiköllä on merkitystä linnustolle. Kolopuissa pe-sii mm. kottarainen.

Arvo: 2

Perustelu: Lajistoltaan monipuolinen alue.

Suositus: Säilytetään puustoisena.

Osa-alue 34 Mäntyvaltaista kangasmetsää

3,7 ha

Puut ovat enimmäkseen nuoria, vanhempia puita on tanssilavan ympäröstössä sekä uimarannan ympärillä. Pensas- ja kenttäkerroksen lajisto on tavanomaista. Pensaskeroksessa kasvaa nuorta haapa- ja pihlajavesakkoa. Rantaa reunustaa tervaleppävyö.

Tanssilavan rakenteissa on luultavasti lepakkojen lisääntymisyhdyskunta. Länsirannalla, entisen mattolaiturin lähistöllä todettiin kesällä 2013 kaksi vesisiipan saalistusaluetta.

Arvo: 2

Perustelu: Lepakkoaluetta.

Suositus: Säilytetään puustoisena.

Osa-alue 35 Kallio

0,11 ha

Karulla kalliolla kasvaa kohtalaisen monipuolista kasvillisuutta, mm. keltamaksaruohoa, karvakiviyrttiä ja keto-orvokkia.

Arvo: 1

Osa-alue 36 Kallio

0,23 ha

Samantyyppinen kallionkupu kuin edellinen (35), mutta lajistoltaan niukempi. Ympäröivän puuston varjostuksen vuoksi kasvillisuus on vähälajista: isomaksaruoho, kallioimarre, kivikkoalvejuuri.

Arvo: 1

Osa-alue 37 Kuusikkovyöhyke

0,66 ha

Puustossa on osittain iäkkäitä kuusia (70–90 v). Pensaskerros on niukka. Kenttäkerros koostuu lehtomaisen kankaan tavanomaisista lajeista. Länsipäässä aluetta todettiin lepakon saalistusreviiri (siippalaji). Metsävyöhykettä sivuavat ja läpäisevät tiet toimivat lepakkojen kulkuväylinä.

Arvo: 2

Perustelu: Lepakkoaluetta.

Suositus: Säilytetään puustoisena.

Osa-alue 38 Puistomainen kuusikko

0,81 ha

Kuusipuusto on ikääntynyttä, 70–90-vuotiasta. Lahopuuta on kuitenkin hyvin niukasti. Runsas pensaskerros koostuu enimmäkseen pihlajan taimista. Melko varjainen metsänpohja on lehtomaista, mitä ilmentävät mm. jänönsalaatti ja käenkaali. Metsä on lepakoiden saalisaluetta (viiksi/isoviiksisiippa).

Arvo: 2

Perustelu: Lepakkoaluetta.

Suositus: Säilytetään puustoisena.

Osa-alue 39 Paikoitusalue

0,29 ha

Paikoitusalueena käytetyn avoniityn lajisto on tavanomaista.

Arvo: 1

Osa-alue 40 Viljelyalue

5,1 ha

Viljelyksessä oleva peltoalue on luonnonarvoiltaan vähäinen. Mm. sarkaojien puuttuminen vähentää pellon merkitystä peltolinnuston pesimä- ja ruokailuympäristönä.

Arvo: 1

Osa-alue 41 Sekametsä

0,63 ha

Koivuvaltainen metsänosa on ilmeisesti ollut joskus hakamaata, mistä todistavat monet runsaana esiintyvät niittylajit: nurmipuntarpää, kalvassara, punanata, ahomansikka, keltamatara, niittynätkelmä, niittyleinikki, heinätahtimö, hiirenvirna ja aitovirna. Vaateliaampi lajisto kuitenkin puuttuu.

Puusto on eri-ikäistä. Koivujen ohella on esim. puumaisia raitoja ja joitain isoja haapoja.

Alueella on matalia kaivantoja, joihin on kipattu mm. kiviä. Alueen halki kulkee ulkoiluun käytetty polku, joka jatkuu itään kiertäen rannan lähellä vanhan puhdistamon luokse (alue 42).

Arvo: 1

Osa-alue 42 Kuusimetsä

2,3 ha

Lehtomaista kuusikkoa, jossa puut ovat 50–70-vuotiaita. Alikasvoksena on nuoria koivuja ja pihlajanvesakkoa. Kenttäkerroksessa vallitsee mustikanvarvikko, metsäalvejuuri, käenkaali ja oravanmarja. Paikoin on lehtomaisia laikkuja, joissa mm. valkovuokkoa. Vaateliaampi lehtolajisto kuitenkin puuttuu.

Lahopuuta on melko niukasti tuulenkaatoina.

Käytetty polku kulkee rantaa myötäillen.

Arvo: 1

Osa-alue 43 Kangasmetsä

0,62 ha

Mäen lakialueen puusto on hakattu noin kolmekymmentä vuotta sitten, ja tilalle on istutettu mäntyä. Kallion ympärille on jätetty edellisen puusukupolven mäntyjä, jotka ovat nyt järeämpiä, eivät kuitenkaan kovin järeitä.

Kuvion keskellä on asuttu mäyrän pesäluolasto. Pesäkumpareella kasvaa tiheikkönä mäntyjen lisäksi nuoria kuusia.

Aluskasvillisuuden muodostaa tavanomainen mustikkavaltainen tuoreen kangasmetsän varvikko. Eteläreunassa tien varren piennar on osin paahteinen, mutta sielläkään ei esiinny erityisempää kasvilajistoa.

Arvo: 2

Perustelu: Mäyrän pesä.

Suositus: Mäyrän pesä ja sen ympäristö säilytetään puustoisena, jos ympäröivää metsää hoidetaan talousmetsänä.

Osa-alue 44 Rantaniitty

0,60 ha

Ruovikoitunut rantaniitty on varsin runsaslajinen: nurmirölli, vesisara, jokapaikansara, ahdekaunokki, nurmilauha, järvikorte, pikkurantamata, lännenmaarianheinä, kurjenmiekkä, jousivihvilä, käenkukka, ranta-alpi, suoputki ja viitaorvokki.

Arvo: 2

Perustelu: Liittyy arvokkaaseen luontokokonaisuuteen (Gumnäsfladan).

Suositus: Jätetään kehittymään luonnontilaan. Suositus kaavamerkinäksi: SL (ks. luku 12, kohta "Arvokkaat luontokokonaisuudet").

Osa-alue 45 Ruovikko

kuva 8

1,0 ha

Vaateliasta lajistoa edustavat mm. suoputki, kalmojuuri, liereäsara, varstasara, myrkkypeiso, kilpukka, rantayrtti, terttualpi, luhtalemmikki, vesitatar, nevimarri ja kapeaosmankäämi.

Arvo: 4

Perustelu: Osa arvokasta luontokokonaisuutta (Gumnäsfladan). Vaateliasta ja edustava lajisto.

Suositus: Jätetään kehittymään luonnontilaan. Suositus kaavamerkinäksi: SL (ks. luku 12, kohta "Arvokkaat luontokokonaisuudet").

Kuva 8. Vaatelias nevimarre kasvaa runsaana Gumnäsfladan reunusruovikoissa (alue 45).

Osa-alue 46 Ruovikko

2,5 ha

Ruovikon lajisto on tavanomaista.

Arvo: 1

Osa-alue 47 Ruovikoitunut rantaniitty

0,70 ha

Lajisto tavanomaista.

Arvo: 1

Osa-alue 48 Tervalepikkaa ja suurruohoniittyä

0,41 ha

Pitkänomaisen, kuusikon ja leppävyön väliin jäävän niityn kasvillisuuden muodostavat hietakastikka, karhunputki, kivikkoalvejuuri, nurmilauha, vadelma ja nokkonen.

Tervaleppä reunustaa niittyä meren puolelta. Lepikossa on märkää pintaa, jossa kasvaa mm. kurjenmiekkää, mesiangervoa, isorantamataraa, suo-orvokkia, ranta-alpia ja rentukkaa. Pensaskerroksessa on musta- ja pohjanpunaherukkaa sekä terttuselja. Myös tuomia kasvaa leppien lomassa.

Arvo: 2

Perustelu: Tärkeä lepakkojen saalistusalue.

Suositus: Säilytetään puustoisena.

Osa-alue 49 Kuusikko

kuva 3

1,5 ha

Lehtomaista kangasmetsää, jossa kasvava kuusipuusto on vartevaa, iältään 60–80-vuotiasta. Kenttäkerros koostuu tavanomaisista lehtomaisen metsän lajeista.

Arvo: 2

Perustelu: Tärkeä lepakkojen saalistusalue.

Suositus: Säilytetään puustoisena.

Kuva 9. Gumnäsin itäisen niemen kärki toimii venerantana (alue 50).

Osa-alue 50 Mäntymetsää

kuva 9

1,7 ha

Hongat ovat kohtalaisen iäkkäitä, 80–120-vuotiaita. Joukossa on kuitenkin nuorempaakin puustoa. Kuusta esiintyy hieman sekapuuna. Pensaskerrossa on pihlajan ja muiden puiden taimia. Kenttäkerrossa vallitsee tyypillinen kangasmetsän lajisto, runsaimpina mus-

tikka ja puolukka. Puuston lomassa ja niemen kärjessä avokallioita, jotka ovat karuja. Lampaannadan ja metsälauhan ohella kallioilla kasvaa iso- ja keltamaksaruohoa.

Arvo: 1

Osa-alue 51 Lehtomaista kangasta

0,12 ha

Nuorehkossa mäntyvaltaisessa puustossa on seassa mm. haapoja. Kenttäkerros on vähälajinen.

Arvo: 1

Osa-alue 52 Suurruohoniittyä

0,43 ha

Viitakastikkaa, korpikaislaa, pajupensaita. Koilliseen työntyvä kaista on entistä viljelymaata, nykyään suurruohostoa. Alueella pitää reviiiriään punavarpunen (NT).

Arvo: 1

Osa-alue 53 Avoluhta

1,1 ha

Ruovikkoa ja luhtakasvillisuutta.

Arvo: 1

Osa-alue 54 Ruovikko

2,2 ha

Viitasammakko kutee alueen keskiosassa.

Arvo: 2

Perustelu: Viitasammakon lisääntymisalue.

Suositus: Ei ruopata.

Osa-alue 55 Grundet

0,03 ha

Pienellä luodolla on arvoa lintujen pesimäalueena. Vuosittain sillä pesii pieni naurulokkiyhdyksunta (NT). Vuonna 2013 kymmenen paria aloitti pesien rakentamisen mutta pesintä keskeytyi tuntemattomasta syystä. Saarella pesii lisäksi ainakin kanadanhanhi, meriharakka ja ruovikon suojassa kuutisen paria silkkiuikkuja.

Arvo: 3

Perustelu: Tärkeä lintujen pesimäalue.

Suositus: Jätetään luonnontilaan.

12. Yhteenvedo merkittävimmistä luonnonarvoista

Uhanalaiset lajit

Alueella havaittiin kahdeksan uhanalaisluokiteltua lajia (poisluettuna viljellyt lajit ja viljelykarkulaiset). Vaarantuneita (VU) lajeja ovat tähtimukulaparta ja keltamatara. Silmälläpidettäviä ovat rantasipi, naurolokki, sirittäjä, punavarpuinen, saukko ja rantakäärme.

Tiukasti suojellut lajit

EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelemista lajeista (luonnonsuojelulaki § 49) alueella havaittiin saukko, lepakkolajeja sekä viitasammakko.

Erityissuojellut lajit

Selvitysalueelta ei havaittu luonnonsuojelulain § 47:n mukaisia erityissuojeltavia lajeja.

Uhanalaiset luontotyypit

Kartoitusalueella esiintyy seuraavia uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyyppisiä (Raunio ym. 2008):

- kostea runsasravinteinen lehto (VU) alueella 2 ja 20
- tervaleppäluhta (VU) alueella 2

Ympäristölakien suojaamat luontotyypit

Metsälain (§ 10) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä esiintyy alueella 2 (tervaleppäluhta).

Vesilakikohteita (vesilaki 2. luku 11 §) tai luonnonsuojelulain § 29 mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä ei alueella esiinny.

Arvokkaat luontokokonaisuudet

Suunnittelualueeseen kuuluu läntisin osa Gumnäsfladan lahdesta. Kyseessä on hyvin rehevä ruovikkoflada, joka edustaa tyypiltään mannerfladaa. Ruovikon keskellä, ruovikon Pohjanpitäjänlahden avoalueesta erottamina on matalia avovesialueita, jossa vesi on kirkasta ja upokasvillisuus runsasta. Linnustollisesti ja kasvistollisesti flada on arvokasta ja monimuotoista vesialuetta. Fladan keskellä sijaitseva Flitunsaari on myös luonnoltaan erityinen alue. Fladalla on tärkeä merkitys kalaston kutu- ja poikastuottoalueena. Myös fladan tutkimuksellinen arvo on suuri. Näistä syistä ranta-alueesta (44 ja 45) tulisi turvata kaavassa aluemerkinällä, joka turvaa alueen säilymisen luonnontilaisena.

Ekologiset yhteydet (eläinten kulkureitit)

Gumnäsin alueen metsät ovat varsin eristyneitä – avointen ja rakennettujen alueiden saartamia, eivätkä ne tämän vuoksi toimi merkittävänä metsälajiston läpikulkureitteinä. Sen sijaan rantoja käyttää liikumiseen saukko, ja alueen metsillä on merkitystä siirtymäreitteinä paikallisille lepakoille.

13. Lähteet

- Barataud, M. 1996: The world of bats. 3.p. Sittelle publishers, France. 47 s.
- Eeva, T. 1990a: Linnustaselvitys Pohjanpitäjänlahden perukassa keväällä 1990. Pohjan kunta. (julkaisematon)
- Eeva, T. 1990b: Utredning om värdefulla natur- och kulturobjekt i Pojo kommun 1989-90 –Pohjan kunta. (julkaisematon)
- Holmberg, R., Valtonen, M. 2010. Mustionjoen, Fiskarsinjoen, Pohjanpitäjänlahden ja Tammisaaren merialueen yhteistarkkailun yhteenveto 2007-2009. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, julkaisu 207/2010, Lohja.
- Hämet-Ahti, L., Suominen J., Ulvinen T. & Uotila P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio, 4 p. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki. 656 s.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustoseurannan havainnointiohjeet. 2., uusittu painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.
- Kuoppala, M., Hellsten, S., Kanninen, A. 2008. Sisävesien vesikasvisuurantojen laadunvarmennus. Suomen ympäristö 36/2008. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Lappalainen, M. 2002: Lepakot - salaperäiset nahkasiivet. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki. 207 s.
- Luther, H. 1951: Verbreitung und Ökologie der höheren Wasserplanzen im Brackwasser der Ekenäs-Gegend in Südfinnland. I & II. –Acta Bot. Fennica 49 & 50. 179 ja 370 s. 4 taulua ja 101 karttaa.
- Luther, H. & Munsterhjelm, R. 1983: Inverkan av strandbetets upphörande på hydrolittoralens flora i Pojoviken. –Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 59.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti kustannus. Tapio. 192 s.
- Mossberg, B. Stenberg, L. 2005: Suuri Pohjolan Kasvio. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki. 928 s.
- Peuraniemi, M. 2005: Vattenvegetation i Pojoviken - jämförelse mellan åren 1950-2006. –Examensarbete, Yrkeshögskolan Sydväst.
- Pitkänen, H., Peuraniemi, M., Westerbohm, M., Kilpi, M. & von Numers, M. 2013. Long-term changes in distribution and frequency of aquatic vascular plants and charophytes in an estuary in the Baltic Sea. – Ann. Bot. Fennici 50 (Supplement A): 1–54.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A., & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008. Suomen luontotyypien uhanalaisuus. Osat 1 ja 2. Suomen ympäristökeskus (SYKE), Suomen ympäristö 8/2008. Saatavilla:
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/37930> ja
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/37932> [9.4.2014]

- Suomen lintuatlas 2010: Lajit (<http://atlas3.lintuatlas.fi/tulokset/lajit>)
[luettu 1.2.2014]**
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi –
kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Suomen
ympäristökeskuksen ympäristöopas 109, luonto- ja luonnonvarat. 196
s.**
- Vuorinen, E. 2008: Pohjanpitäjänlahden perukan hoito- ja käyttösuunni-
telma. Pohjan kunta, Uudenmaan ympäristökeskus. Luontotieto Kei-
ron Oy. 46 s. + 8 liitettä. (julkaisematon)**
- Ympäristöhallinto 2002: Natura-tietolomakkeen tiivistelmä (8.5.2002)
www.ymparisto.fi > Luonto > Suojelualueet > Natura 2000 -alueet >
Tammisaaren ja Hangon saariston ja Pohjanpitäjänlahden merensuo-
jelualue [viitattu 9.4.2014]**
- Ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertta. Suomen ympäristökeskus
(SYKE). Saatavilla: <http://www2.ymparisto.fi/scripts/oiva.asp>.**

1. Vesikasvit

T = vesikasvien kasvupaikan rehevyytaso, trofia:

- o oligotrofi (niukkaravinteine)
m mesotrofi (keskiravinteinen)
e eutrofi (runsasravinteine)

Tieteellinen nimi (Lutukka 21. 2005)	suomalainen nimi	ruotsalainen nimi	T	sora/kivirannat	ruovikot	kelluslehtisvyöhyke	uposvyöhyke
<i>Acorus calamus</i>	kalmojuuri	kalmus	e		1		
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	ratamosarpio	svalting	m-e		1		
<i>Butomus umbellatus</i>	sarjarimpi	blomvass	e		1		
<i>Ceratophyllum demersum</i>	tankeakarvalehti	hornsärv	e			1	1
<i>Cicuta virosa</i>	myrkkyykeiso	språngört	e		1		
<i>Elatine hydropiper</i>	katkeravesirikko	slamkrypa	m-e	1			
<i>Eleocharis palustris</i>	rantaluikka	knappsäv	o-m	1			
<i>Equisetum fluviatile</i>	järvikorte	sjöfräken	o-e		1		
<i>Glyceria maxima</i>	isosorsimo	jättegröe	e		1		
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	kilpukka	dyblad	e		1		
<i>Iris pseudacorus</i>	kurjenmiekkä	svärdsliilja	m-e		1		
<i>Lemna minor</i>	pikkulimaska	andmat	m-e				
<i>Lemna trisulca</i>	ristilimaska	korsandmat	e			1	
<i>Lysimachia thyrsoflora</i>	terttualpi	topplösa	o-m				
<i>Myriophyllum spicatum</i>	tähkä-ärviä	axslinga				1	1
<i>Myriophyllum verticillatum</i>	kiehkuraärviä	kransslinga	e			1	1
<i>Nuphar lutea</i>	ulpukka	gul näckros	o-e			1	
<i>Nymphaea alba ssp. candida</i>	pohjanlumme	nordnäckros	o-e			1	
<i>Persicaria amphibia</i>	vesitatar	vattenpilört	m-e				
<i>Phalaris arundinacea</i>	ruokohelpi	rörflen	m-e				
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko	vass	o-e		1		
<i>Potamogeton obtusifolium</i>	tylppälehtivita	trubbnate	e			1	1
<i>Ranunculus circinatus</i>	pyörösätkin	hjulranunkel	e			1	1
<i>Ranunculus reptans</i>	rantaleinikki	strandranunkel	o-m	1			
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	järvikaisla	säv	(o)m-e		1		
<i>Sparganium angustifolium</i>	kaitapalpakko	plattbladig igelknopp				1	1
<i>Sparganium emersum</i>	rantapalpakko	vanlig igelknopp	o-e			1	1
<i>Typha angustifolia</i>	kapeaosmankäämi	smalkaveldun	e		1		
<i>Typha latifolia</i>	leveaosmankäämi	bredkaveldun	m-e				
<i>Utricularia sp.</i>	vesiherne	blåsört	o-e			1	1

2. Putkilokasvit

255 lajia

uhanalaisuus: VU = vaarantunut, EN = erittäin uhanalainen

tieteellinen nimi (Lutukka 21. 2005)	suomalainen nimi	ruotsalainen nimi	uhanalaisuus
<i>Acer platanoides</i>	vaahtera	lönn	
<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	rölleka	
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö	nysört	
<i>Acorus calamus</i>	kalmojuuri	kalmus	
<i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki	kirskål	
<i>Agrostis canina</i>	luhtarölli	brunven	
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	rödven	
<i>Agrostis gigantea</i>	isorölli	storven	
<i>Agrostis stolonifera</i>	rönsyrölli	krypven	
<i>Alchemilla monticola</i>	laidunpoimulehti	betesdaggekåpa	
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	ratamosarpio	svalting	
<i>Alnus glutinosa</i>	tervaleppä	klibbal	
<i>Alnus incana</i>	harmaaleppä	gråal	
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	ängskavle	
<i>Amelancier spicata</i>	isotuomipihlaja	blåhagg, häggmispel	
<i>Anemone nemorosa</i>	valkovuokko	vitsippa	
<i>Angelica sylvestris</i>	karhunputki	strätta, skogspipa	
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	hundkåx	
<i>Arctium tomentosum</i>	seittitakiainen	ullig kardborre	
<i>Artemisia vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i>	rikkapujo	gråbo	
<i>Athyrium filix-femina</i>	hiirenporras	majbråken	
<i>Atriplex longipes</i> ssp. <i>praecox</i>	pikkusuolamaltsa	brådmålla	
<i>Barbarea stricta</i>	rantakanankaali	strandgyllen	
<i>Barbarea vulgaris</i>	peltokanankaali	sommargyllen	
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	vårtbjörk	
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu	glasbjörk	
<i>Bidens tripartita</i>	tummarusokki	brunskåra	
<i>Bunias orientalis</i>	ukonpalko	ryssgubbe	
<i>Butomus umbellatus</i>	sarjarimpi	blomvass	
<i>Calamagrostis canescens</i>	viitakastikka	grenrör	
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka	bergrör	
<i>Calamagrostis purpurea</i> ssp. <i>phragmitoides</i>	korpikastikka	brunrör	
<i>Calamagrostis stricta</i>	luhtakastikka	madrör	
<i>Calla palustris</i>	vehka	missne	
<i>Caltha palustris</i>	rentukka	kalvleka, kabbleka	
<i>Calystegia sepium</i> ssp. <i>sepium</i>	valkokarhunköynnös	snårvinda	
<i>Campanula patula</i>	harakankello	ängsklocka	
<i>Campanula rapunculoides</i>	vuohenkello	knölklocka	
<i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello	liten blåklocka	
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	lutukka	lomme	
<i>Carex aquatilis</i>	vesisara	norrlandsstarr	
<i>Carex brunnescens</i>	polkusara	nickstarr	
<i>Carex cespitosa</i>	mätässara	tuvstarr	

tieteellinen nimi (Lutukka 21. 2005)	suomalainen nimi	ruotsalainen nimi	uhanalaisuus
Carex diandra	liereäsara	trindstarr	
Carex leporina	jänönsara	harstarr	
Carex nigra ssp. juncella	tupassara	styltstarr	
Carex nigra ssp. nigra	jokapaikansara	hundstarr	
Carex pallescens	kalvassara	blekstarr	
Carex pilulifera	virnasara	pillerstarr	
Carex pseudocyperus	varstasara	slokstarr	
Carex rostrata	pullosara	flaskstarr	
Carex spicata	hakarassara	piggstarr	
Carex vesicaria	luhtasara	blåsstarr	
Centaurea jacea	ahdekaunokki	rödclint	
Cerastium fontanum	nurmihärkki	hönsarv	
Ceratophyllum demersum	tankeakarvalehti	hornsärv	
Chelidonium majus	keltamo	skelört	
Chenopodium album	jauhosavikka	svinmålla	
Chenopodium suecicum	pohjanjauhosavikka	svenskmålla	
Cicuta virosa	myrkykeiso	sprängört	
Cirsium arvense	pelto-ohdake	åkertistel	
Cirsium palustre	suo-ohdake	kärtistel	
Cirsium vulgare	piikkiohdake	vägtistel	
Comarum palustre	kurjenjalka	kråklöver	
Corydalis solida	pystykiurunkannus	stor nunneört	
Dactylis glomerata	koiranheinä	hundäxing	
Deschampsia cespitosa	nurmilauha	tuvtätel	
Deschampsia flexuosa	metsälauha	krustätel	
Dryopteris carthusiana	metsäalvejuuri	skogsbräken	
Dryopteris expansa	isoalvejuuri	nordbräken	
Dryopteris filix-mas	kivikkoalvejuuri	träjon	
Elatine hydropiper	katkeravesirikko	slamkrypa	
Eleocharis palustris	rantaluikka	knappsäv	
Elymus repens	juolavehnä	kvickrot	
Epilobium adenocaulon	amerikanhorsma	amerikansk dunört	
Epilobium angustifolium	maitohorsma	mjölkört	
Epilobium ciliatum	vaalea-amerikanhorsma	vit dunört	
Epilobium palustre	suohorsma	kärrdunört	
Equisetum arvense	peltokorte	åkerfräken	
Equisetum fluviatile	järvikorte	sjöfräken	
Equisetum sylvaticum	metsäkorte	skogsfräken	
Erysimum cheiranthoides	peltoukonauris	åkergyllen, åkerkärel	
Euphrasia stricta ssp. brevipila	isoketosilmäruoho	vanlig ögontröst	
Fallopia dumetorum	pensaikkotatar	lövbinda	
Fallopia japonica	japanintatar	parkslide	
Festuca ovina	lampaannata	fårsvingel	
Festuca pratensis	nurminata	ängssvingel	
Festuca rubra	punanata	rödsvingel	
Filipendula ulmaria	mesiangervo	älggräs	
Fragaria vesca	ahomansikka	smultron	
Fraxinus excelsior	saarni	ask	
Gagea minima	pikkukäenrieska	dvärgvårlök	
Galeopsis bifida	peltopillike	toppdån	

tieteellinen nimi (Lutukka 21. 2005)	suomalainen nimi	ruotsalainen nimi	uhanalaisuus
<i>Galeopsis speciosa</i>	kirjopillike	hampdån	
<i>Galium album</i>	paimenmatara	stormåra	
<i>Galium boreale</i>	ahomatara	vitmåra	
<i>Galium palustre</i> ssp. <i>elongata</i>	isorantamatara	stor vattenmåra	
<i>Galium palustre</i> ssp. <i>palustre</i>	pikkurantamatara	vattenmåra	
<i>Galium uliginosum</i>	luhtamatara	sumpmåra	
<i>Galium verum</i>	keltamatara	gulmåra	VU
<i>Galium x pomeranicum</i>	piennarmatara	mårakorsning	
<i>Geranium sylvaticum</i>	metsäkurjenpolvi	skogsnåva	
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka	humleblomster	
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka	nejlikrot	
<i>Glechoma hederacea</i>	maahumala	jordreva	
<i>Glyceria maxima</i>	isosorsimo	jätTEGRÖE	
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	savijäkkärä	sumpnoppa	
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	metsäimarre	ekbråken	
<i>Heracleum sibiricum</i>	idänukonputki	sibirisk björnfloka	
<i>Hieracium umbellatum</i>	sarjakeltano	flockfibbla	
<i>Hierochloë odorata</i> ssp. <i>baltica</i>	lännenmaarianheinä	strandmyskgräs	
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	kilpukka	dyblad	
<i>Hypericum maculatum</i>	särmäkuisma	fyrkantig johannesört	
<i>Impatiens glandulifera</i>	jättipalsami	jättebalsamin	
<i>Iris pseudacorus</i>	kurjenmiekkä	svärdsliilja	
<i>Juncus alpinoarticulatus</i> ssp. <i>alpinoarticulatus</i>	tummarantavihvilä	torvtåg	
<i>Juncus filiformis</i>	jouhivihvilä	trådtåg	
<i>Juniperus communis</i>	kataja	en	
<i>Lapsana communis</i>	linnunkaali	harkål, harfibbla	
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittyätkelmä	gulvial	
<i>Lemna minor</i>	pikkulimaska	andmat	
<i>Lemna trisulca</i>	ristilimaska	korsandmat	
<i>Leontodon autumnalis</i>	syysmaitainen	höstfibbla	
<i>Linaria vulgaris</i>	kannusruoho	gulsporre, sporreblomma	
<i>Lonicera caerulea</i>	sinikuusama	blåtry	EN
<i>Lupinus polyphyllus</i>	komealupiini	blomsterlupin	
<i>Luzula multiflora</i>	nurmipiippo	ängsfryle	
<i>Luzula pilosa</i>	kevätpiippo	vårfryle	
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	käenkukka	gökbloster	
<i>Lycopus europaeus</i>	rantayrtti	strandklo	
<i>Lysimachia nummularia</i>	suikeroalpi	penningblad	
<i>Lysimachia thyrsoflora</i>	terttualpi	topplösa	
<i>Lysimachia vulgaris</i>	ranta-alpi	strandlysing	
<i>Lythrum salicaria</i>	rantakukka	fackelblomster	
<i>Maianthemum bifolium</i>	oravanmarja	ekorrbar	
<i>Malus domestica</i>	omenapuu	äppelträd	
<i>Matricaria chamomilla</i>	kamomillasaunio	kamomill	
<i>Matricaria discoidea</i>	pihasaunio	gatkamomill	
<i>Melampyrum nemorosum</i>	lehtomaitikka	svenska flaggan	
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka	ängskovall	
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metsämaitikka	skogskovall	

tieteellinen nimi (Lutukka 21. 2005)	suomalainen nimi	ruotsalainen nimi	uhanalaisuus
Melica nutans	nuokkuhelmikkä	slokgräs, bergslok	
Moehringia trinervia	lehtoarho	skogsnarv	
Mycelis muralis	jänönsalaatti	skogssallat	
Myosotis arvensis	peltolemmikki	åkerförgätmigej	
Myosotis scorpioides	luhtalemmikki	förgätmigej	
Myosotis sylvatica	puistolemmikki	skogsförgätmigej	
Myriophyllum spicatum	tähkä-ärviä	axslinga	
Myriophyllum verticillatum	kiehkuraärviä	kransslinga	
Nuphar lutea	ulpukka	gul näckros	
Nymphaea alba ssp. candida	pohjanlumme	nordnäckros	
Odontites vulgaris	punasänkiö	rödtoppa	
Oxalis acetosella	käenkaali	harsyra	
Paris quadrifolia	sudenmarja	trollbär, ormbär	
Persicaria amphibia	vesitatar	vattenpilört	
Peucedanum palustre	suoputki	kärrsilja	
Phalaris arundinacea	ruokohelpi	rörflen	
Phegopteris connectilis	korpi-imarre	hultbräken	
Phleum pratense ssp. pratense	timotei, nurmitähkiö	timotej	
Phragmites australis	järviruoko	vass	
Picea abies	kuusi	gran	
Pilosella officinarum	huopakeltano	gråfibbla	
Pimpinella saxifraga	pukinjuuri	bockrot	
Pinus sylvestris	mänty	tall	
Plantago major ssp. major	kyläpiharatamo	groblad	
Poa annua	kylänurmikka	vitgröe	
Poa compressa	litteänurmikka	berggröe	
Poa nemoralis	lehtonurmikka	lundgröe	
Poa pratensis	niittyurmikka	ängsgröe	
Poa trivialis	karheanurmikka	kärrgröe	
Polygonum aviculare	pihatatar	trampgräs, trampört	
Populus tremula	haapa	asp	
Potamogeton obtusifolium	tylppälehtivita	trubbnate	
Potentilla anserina	ketohanhikki	gåsört	
Potentilla argentea var. argentea	hopeahanhikki	silverfingerört, femfingerört	
Potentilla erecta	rätvänä	blodrot	
Prunella vulgaris	niittyhumala	brunört	
Prunus padus	tuomi	hagg	
Pteridium aquilinum	sananjalka	örnbräken	
Pulmonaria obscura	imikkä	lungört	
Pyrola minor	pikkutalvikki	klotpyrola	
Quercus robur	tammi	ek	
Ranunculus acris	niittyleinikki	smörblomma	
Ranunculus auricomus -ryhmä	kevätleinikkilaji	majranunkelart	
Ranunculus circinatus	pyörösätkin	hjulranunkel, hjulmöja	
Ranunculus reptans	rantaleinikki	strandranunkel	
Ranunculus sceleratus	konnaleinikki	tiggarranunkel	
Rhamnus frangula	paatsama	brakved	
Ribes nigrum	mustaherukka	svart vinbär, tistron	
Ribes spicatum	pohjanpunaherukka	skogsvinbär	
Rorippa palustris	rantanenätti	sumpkrasse, sumpfräne	

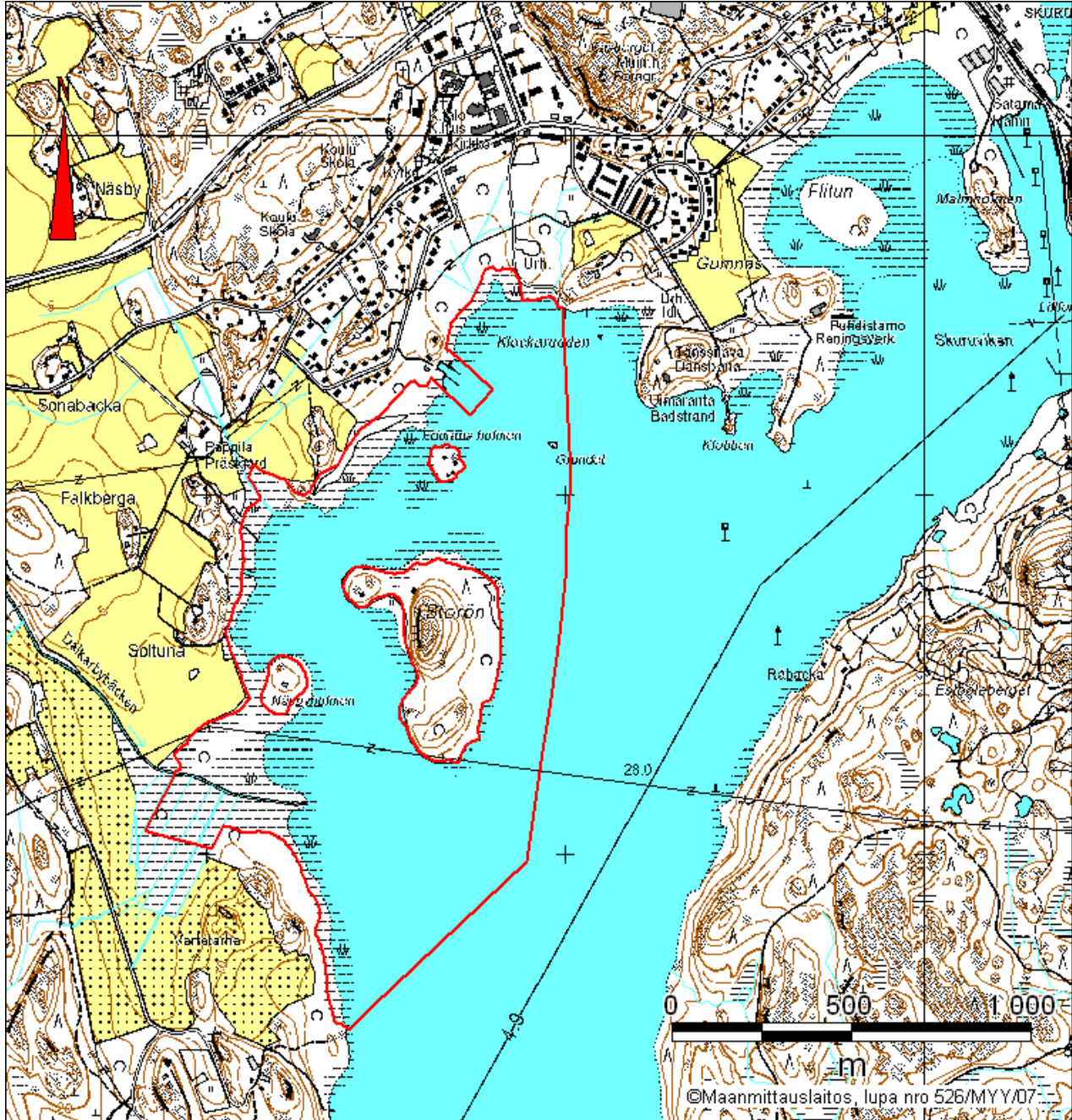
tieteellinen nimi (Lutukka 21. 2005)	suomalainen nimi	ruotsalainen nimi	uhanalaisuus
Rosa dumalis	heleäorjanruusu	kal nyponros	
Rosa rugosa	kurtturuusu	vresros	
Rosa spinosissima	juhannuruusu	pimpinellros	
Rubus arcticus	mesimarja	åkerbär	
Rubus idaeus	vadelma	hallon	
Rubus saxatilis	lillukka	stenhallon, stenbär	
Rumex acetosa	niittysuolaheinä	ängssyra	
Rumex acetosella	ahosuolaheinä	bergsyra	
Rumex aquaticus	vesihierakka	hästskräppa	
Rumex longifolius	hevonhierakka	gårdskräppa	
Sagina procumbens	rentohaarikko	krypnarv	
Salix aurita	virpapaju	bindvide	
Salix caprea	raita	sälg	
Salix pentandra	halava	jolster	
Salix phylicifolia	kiiltopaju	grönvide	
Sambucus racemosa	tertuselja	druvfläder	
Schoenoplectus lacustris	järvikaisla	säv	
Scirpus sylvaticus	korpikaisla	skogssäv	
Scleranthus annuus	viherjäsenruoho	grönknavel	
Scrophularia nodosa	syyläjuuri	flenört	
Scutellaria galericulata	luhtavuohennokka	getnos, frossört	
Sedum acre	keltamaksaruoho	gul fetknopp	
Sedum telephium ssp. maximum	isomaksaruoho	käringkål, kärleksört	
Silene dioica	puna-ailakki	rödblåra, skogslyst	
Solanum dulcamara	punakoiso	besksöta	
Solidago virgaurea	kultapiisku	gullris	
Sonchus arvensis	peltovalvatti	mjölkstistel, åkermolke	
Sorbus aucuparia ssp. aucuparia	pihlaja	rönn	
Sparganium angustifolium	kaitapalpakko	plattbladig igelknopp	
Sparganium emersum	rantapalpakko	vanlig igelknopp	
Spergula arvensis	peltohatikka	åkerspärgel	
Spergularia rubra	punasolmukki	rödnarv	
Spiraea x rosalba	mökinangervo (purppurapajuangervo, purppura-angervo)	torpspirea (purpspirea)	
Stachys palustris	peltopähkämö	knölsyska	
Stellaria graminea	heinätähtimö	grässtjärnblomma	
Stellaria media	pihatähtimö	natagräs	
Syringa x henryi	puistosyreeni	norrlandssyren	
Tanacetum vulgare	pietaryrtti	renfana	
Taraxacum sp., sektio Ruderalia	rikkavoikukat	ogräsmaskrosor	
Thelypteris palustris	nevaimarre	kärrbråken	
Tragopogon pratensis	pukinparta	ängshavrerot	
Trientalis europaea	metsätähti	skogstjärna	
Trifolium hybridum	alsikeapila	alsikeklöver	
Trifolium medium	metsäapila	skogsklöver	
Trifolium pratense	puna-apila	rödklöver	
Trifolium repens	valkoapila	vitklöver	
Tripleurospermum inodorum	peltosaunio	baldersbrå	
Tussilago farfara	leskenlehti	hästhov	

tieteellinen nimi (Lutukka 21. 2005)	suomalainen nimi	ruotsalainen nimi	uhanalaisuus
<i>Typha angustifolia</i>	kapeaosmankäämi	smalkaveldun	
<i>Typha latifolia</i>	leveäosmankäämi	bredkaveldun	
<i>Ulmus glabra</i>	vuorijalava	alm	VU
<i>Urtica dioica</i>	nokkonen	brännässla	
<i>Utricularia</i> sp.	vesiherne	blåsört	
<i>Vaccinium myrtillus</i>	mustikka	blåbär	
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	puolukka	lingon	
<i>Valeriana officinalis</i>	rohtovirmajuuri	läkevänderot	
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke	teveronika	
<i>Veronica longifolia</i>	rantatädyke	strandveronika	
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna	kråkvicker	
<i>Vicia sepium</i>	aitovirna	häckvicker	
<i>Viola canina</i> ssp. <i>montana</i>	isoaho-orvokki	norrlandsviol	
<i>Viola palustris</i>	suo-orvokki	kärrviol	
<i>Viola riviniana</i>	metsäorvokki	skogsviol	
<i>Viola x ruprechtiana</i>	viitaorvokki	violhybrid	

Pohjanpitäjänlahden luonnonsuojelualue (Aluetunnus: YSA203762)

Uudenmaan ympäristökeskuksen päätös LUO 126, Dnro UUS-2007-L-801-251

Suojelualueen rajaus on merkitty punaisella viivalla.

Pohjanpitäjänlahden luonnonsuojelualue (Aluetunnus: YSA203762)

Uudenmaan ympäristökeskuksen päätös LUO 126, Dnro UUS-2007-L-801-251 (ote):

Alueella ovat voimassa seuraavat rauhoitusmääräykset:

1. Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen;
- vesien perkaaminen ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja maa-ainesten ottaminen;
- uusien ojien kaivaminen ja uusien veneväylien ruoppaaminen;
- selkärankaisten eläinten tappaminen, pyydystäminen, häiritseminen ja pesien vahingoittaminen sekä selkärangattomien eläinten pyydystäminen keräämistä varten;
- kasvien ja kasvinosien ottaminen ja vahingoittaminen.

2. Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittu:

- metsästys ja kalastus;
- marjastus ja sienestys;
- laiduntaminen sekä rakentaa ja kunnossapitää siihen liittyviä rakenteita;
- olemassa olevien ojien kunnossapito ympäröivien alueiden kuivatustilanteen ylläpitämiseksi. Kaivumassat on läjitettävä suojelualueen ulkopuolelle;
- olemassa olevien laiturien, rakennusten, rakennelmien, veneväylien ja uimarantojen kunnossapito. Kaivumassat on läjitettävä suojelualueen ulkopuolelle;
- rantametsien hoito
- Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeellisia alueen suojeluarvojen säilyttämiseksi.

3. Poikkeus rauhoitusmääräyksiin

- Edellä olevista rauhoitusmääräyksistä saadaan Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukaan poiketa, jos hanke ei vaaranna alueen luonnonarvoja.

